

Aan: het college van burgemeester en
wethouders van Heerlen

Postbus 1

6400 AA HEERLEN

Zoetermeer, 27 januari 2026

Onderwerp: verzoek tot handhaving tegen verwaarlozing inzake het rijksmonumentale Lomahuis, Buttingstraat 24 te Hoensbroek

Monumentnummer: 512796

Geacht college,

Stichting het Cuypersgenootschap verzoekt u om in te zetten op behoud van het Lomahuis, Buttingstraat 24 te Hoensbroek en tevens handhavend op te treden tegen de verwaarlozing van dit rijksmonument. We hebben het vermoeden dat de eigenaar heel bewust het pand zodanig laat vervallen dat sloop de enige uitkomst lijkt. Met de sloop zou een voor Hoensbroek en de regio beeldbepalend voorbeeld van erfgoed verloren gaan. Dat is zeer ongewenst.

Het pand is een voormalig protestants mijnwerkerspension. Het werd gebouwd in 1928 naar een ontwerp van architect W. Ingwersen in opdracht van het Nederlands Jongelings Verbond te Amsterdam. De toegepaste bouwstijl is een combinatie van Traditionalisme en Expressionisme. Door haar architectuur en ligging is het een voor de omgeving zeer beeldbepalend monument. Het pand heeft bovendien een grote waarde als zeldzaam relict van het mijnverleden. Veel vergelijkbare panden zijn reeds zwaar aangetast of verdwenen, dat dient hier absoluut voorkomen te worden.

We hebben waargenomen dat het pand sterk in verval is. Weliswaar zijn er enige tijd geleden enige beschermende maatregelen getroffen, maar daar blijft het bij. Op geen enkele manier wordt er door de eigenaar aan daadwerkelijke instandhouding van het pand gewerkt. Kenmerkende details van het monument rotten weg. De eigenaar zet vooral stappen om van de monumentenstatus af te komen om zo (gedeeltelijke?) sloop van dit erfgoed mogelijk te maken. Voor de korte termijn is het allereerst van belang dat de belangrijkste gebreken aan het pand worden aangepakt om verder verval en verlies van historisch materiaal te voorkomen. Er is jurisprudentie bij de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2012:BV2414) dat beschadiging en vernieling van monumentale panden wordt gezien als verwaarlozing waarop handhaving noodzakelijk is. Bovendien kan de gemeente gaan handhaven als het monument in zijn voortbestaan (door verwaarlozing) in gevaar wordt gebracht.

Op 2 april 2025 heeft de Raad van State uitspraak gedaan inzake verwaarlozing van rijksmonument Villa Ivicke te Wassenaar (ECLI:RVS:2025:1475). Omdat de eigenaar niet is overgegaan tot herstel van de gebreken, heeft de gemeente op kosten van de eigenaar het pand laten opknappen. De eigenaar heeft onder protest de kosten betaald en is in beroep gegaan bij de Raad van State. Deze heeft geoordeeld dat de gemeente Wassenaar terecht heeft gehandeld. Deze uitspraak geldt als belangrijke jurisprudentie waarbij de gemeente tegen de eigenaar kan optreden. Op 17 september 2025 heeft de Raad van State een soortgelijke uitspraak gedaan waarbij de gemeente Hulst in het gelijk werd gesteld en terecht de eigenaar heeft gesommeerd om een verwaarloosd monument op te knappen. (ECLI:RVS:2025:4429)

Wij zijn blij dat uit de berichtgeving in de media blijkt dat ook de gemeente Heerlen de waarde van instandhouding van het monument erkent. Tegelijkertijd zijn er echter stemmen in de gemeenteraad die pleiten voor afvoering van het pand van de monumentenlijst. Indien de gemeente Heerlen toch op ten duur ruimte maakt voor afvoering of sloop zal dat een zeer slecht voorbeeld zijn voor eigenaren van andere monumenten in de gemeente Heerlen. Het signaal is dan dat moedwillige verwaarlozing van het monumentale bezit loont.

Landelijk zijn grote aantallen vergelijkbare historische panden met succes behouden c.q. herbestemd. Diverse functies zijn denkbaar voor dit soort panden. Het is zaak dat de gemeente en de eigenaar met elkaar optrekken om dit pand een goede nieuwe functie te geven. Met een realistisch programma, een kundig monumentenarchitect en een constructieve gemeente moet het mogelijk zijn om ook dit pand een nieuw leven te geven.

We verzoeken u deze brief te beschouwen als een verzoek tot handhaving tegen verwaarlozing van het rijksmonument. We verzoeken u om ons verzoek in behandeling te nemen en ons in kennis te stellen van de nog op te starten handhavingprocedure. De termijnen van besluitvorming, genoemd in de Algemene Wet Bestuursrecht zijn van toepassing.

Uiteraard geven wij graag aan een nadere toelichting op deze brief. Tijdens het overleg van wethouder Jordy Clemens met onze vrijwilliger op 11 maart a.s. kan de inhoud van deze brief ook besproken worden.

Hoogachtend,
Het bestuur van Stichting het Cuypersgenootschap,
Namens deze,

L.W. (Leo) Dubbelaar, secretaris

i.a.a. - Gemeenteraad van Heerlen
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)
- De Limburger